

УДК 37.016:7]:739-043.86(477.85/.87)

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2025.38.1.13>

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ГУЦУЛЬСЬКОГО МЕТАЛІРСТВА

Городецький Віталій Іванович

аспірант кафедри дизайну і теорії мистецтва,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Івано-Франківськ, Україна,
e-mail: vitalii.horodetskyi@cnu.edu.ua, orcid: 0000-0003-3283-3966

Анотація. У статті висвітлюється проблема збереження та розвитку гуцульського металірства в контексті сучасної мистецької освіти. Дослідження зосереджене на аналізі освітніх професійних програм (далі – ОПП) та силабусів освітніх компонентів (далі – силабусів ОК) коледжів, інститутів та університетів, що готують фахівців у сфері ювелірного мистецтва. Об'єктом дослідження є освітні інституції, які поєднують традиційні ремісничі техніки з новітніми технологіями ювелірної справи, інтегруючи гуцульське металірство в сучасний навчальний процес. Особливий акцент зроблено на тому, як ОПП поєднують традицію та інновацію, формуючи у студентів професійні компетенції, національну ідентичність та здатність до творчої інтерпретації. У дослідженні окреслено специфіку формування освітніх компонентів, де поєднуються автентичні техніки литва, карбування та орнаментики із цифровими інструментами, 3D-моделюванням, технологіями 3D-друку і новітніми матеріалами. Аналіз проведено авторською методикою з використанням уніфікованої кластерної моделі, яка дає змогу оцінити силабуси освітніх компонентів за критеріями традиційності, інноваційності, спадкоємності, педагогічної спрямованості та практичної значущості. Особливу увагу приділено взаємодії закладів освіти з носіями народних ремесел, проведенню майстер-класів та виставковій діяльності. Це дає змогу виявити роль мистецької освіти як медіатора між автентичним середовищем і сучасним художнім процесом.

Представлено результати аналізу трьох освітніх закладів: Вижницького фахового коледжу мистецтв та дизайну імені Василя Шкрібляка (далі – ВФКМДВШ), Косівського державного інститут декоративного мистецтва (далі – КДІДМ) та Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (далі – КНУВС), які демонструють різні моделі інтеграції мосяжних традицій Гуцульщини і новацій в ювелірному мистецтві сьогодення. Узагальнені дані подано у формі матриць індикаторів та зведеної таблиці «кейс-стаді».

Мета дослідження полягає у виявленні та обґрунтуванні ролі мистецької освіти у збереженні й розвитку мосяжних традицій Гуцульщини.

Методологія дослідження. Методологічною основою дослідження є поєднання історико-мистецтвознавчого, культурологічного та педагогічного підходів, що дають змогу комплексно проаналізувати процес збереження і трансформації традицій гуцульського металірства у контексті мистецької освіти.

Результати дослідження. У результаті проведеного аналізу освітніх програм і силабусів виявлено, що мистецька освіта виступає ключовим чинником у збереженні та трансформації гуцульського металірства, забезпечуючи спадкоємність ремісничих традицій та їх поєднання із сучасними технологіями.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному обґрунтуванні ролі мистецької освіти як чинника збереження та мистецької трансформації гуцульського металірства, а також у розробленні авторської кластерної моделі аналізу освітніх програм і силабусів, що дає змогу визначити рівень інтеграції традиційних ремісничих технік і сучасних технологій у підготовці фахівців ювелірного мистецтва.

Практична значущість полягає у використанні результатів дослідження для вдосконалення освітніх програм і силабусів з ювелірного мистецтва та застосуванні авторської кластерної моделі як ефективного інструменту аналізу поєднання традиційних технік і новітніх технологій у професійній підготовці ювелірів.

Ключові слова: мистецька освіта, гуцульське металірство, мосяжництво, культурна спадщина, художній метал, художня традиція, мистецька трансформація, інноваційні технології, 3D-моделювання, 3D-друк, майстер-класи, ювелірне мистецтво.

ВСТУП

Мистецькі заклади відіграють важливу роль у збереженні та розвитку мосяжних традицій. Проте нині головною проблемою стає не зовнішній тиск глобалізаційних процесів, а втрата глибокого знання про власні ремісничі традиції та недооцінення їхнього мистецького потенціалу. Часто прагнення до новаторства без розуміння першооснов призводить до поверхневого наслідування або спрощення традиційних форм. Гуцульське металірство, яке впродовж століть формувало локальну культурно-мистецьку ідентичність, потребує усвідомленого продовження й осучаснення – не копіювання, а творчого переосмислення. Адже розвиток традиції полягає не у відтворенні минулого, а в здатності оновлювати його зміст, зберігаючи автентичні техніки, символіку та художню мову.

Таким чином, мосяжництво постає не як архаїчний релікт, а як живий компонент нематеріальної культурної спадщини України, що здатен інтегруватися у сучасний мистецький процес.

Збереження та передача цих знань на початку XXI ст. потребують нових підходів, у яких ключову роль має відігравати мистецька освіта. Вона здатна поєднувати автентичні традиції з інноваційними методами навчання, створюючи умови для відтворення давніх технік та їх подальшого переосмислення в мистецькому контексті.

Актуальність дослідження зумовлена потребою збереження та інноваційного переосмислення гуцульського металірства у системі мистецької освіти як ключового чинника передачі культурної спадщини в умовах сучасних викликів.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У сучасних наукових студіях, присвячених розвитку ювелірного мистецтва та художнього металу, простежується увага до взаємодії традицій і новаторських тенденцій. Особливу роль у цих процесах відіграють мистецькі освітні інституції, що стали середовищем формування нових поколінь митців.

Вагоме значення мають дослідження відомого науковця О. Роготченка. Автор зазначає, що у післявоєнні роки відбулися перші спроби відродження мосяжництва: окремі майстри зберігали традиційні техніки литва й карбування, а вирішальним чинником були відділи художньої обробки металу у Вишницькому та Косівському училищах [11; 12].

Як засвідчують дослідження К. Пашкевич, О. Герасименко, О. Єжова, Р. Шагало та Н. Люклян, сучасне ювелірне мистецтво України дедалі активніше звертається до етнічної символіки, інтегруючи її у новітні дизайнерські рішення [10].

В. Городецький доводить, що у традиційних гуцульських виробках: зґардах, чепрагах, поясних пряжках простежується трансформація солярних символів у християнську іконографію, де хрест постає як знак духовного світла і водночас продовження сонячного культу [4].

Водночас в іншій праці він розкриває мистецтвознавчі засади збереження і розвитку гуцульського мосяжництва через проведення майстер-класів як ефективної форми передачі ремісничих знань, художніх традицій і культурної спадщини [5].

Окрему групу джерел присвячено регіональним школам та постатям, що стали

носіями збереження й трансформації мосяжних традицій Гуцульщини.

М. Гнатюк зазначає, що одним із визначних майстрів Косівщини був Василь Девдюк, чия педагогічна та творча діяльність наприкінці XIX – на початку XX ст. суттєво вплинула на розвиток фахової мистецької освіти [3].

Мистецтвознавиця В. Молинь також висвітлює діяльність Василя Девдюка як педагога, що заклав основи системного поєднання ремесла й фахової освіти [9].

Цю ідею розвиває О. Слободян, акцентуючи увагу на тому, що Косівська мистецька школа у другій половині XX ст. стала ключовим чинником збереження гуцульського металірства та інтеграції його у сучасний освітній процес [13].

Викладач КДІДМ О. Гаркус підтверджує, що саме мистецька освіта у Косові стала ключовим чинником збереження й мистецької трансформації гуцульського мосяжництва. Відкриття відділу художнього металу у Косівському інституті стала визначальним чинником збереження і трансформації традицій: тут студенти мають змогу вивчати класичні зразки, створювати авторські інтерпретації та поєднувати етнічні мотиви з новітніми технічними прийомами [1; 2].

Ю. Юсипчук, досліджуючи витоки народного мистецтва Гуцульщини та діяльність Вишницької школи, послідовно обґрунтовує, що освітні інституції стали чинником спадкоємності й інновації, забезпечивши підготовку поколінь майстрів, які поєднували автентичність з новими формами [18]. Його дослідження, зокрема про творчість Р. Стринадюка, аргументують значення міжпоколіннєвої комунікації як освітнього ресурсу. Автор аналізує художню мову майстра, технічні прийоми та символіку. Показано поєднання традиційної орнаментики із сучасними художніми формами [19].

На концептуальному рівні значущими є дослідження мистецтвознавця Р. Шмагала, який послідовно доводить, що мистецька освіта покликана синтезувати традицію та інновацію, інтегруючи народні надбання у сучасний дизайн. Особливу роль він відводить викладачам і навчальним закладам, водночас застерігаючи від загроз масової культури та «псевдомистецтва», і наголошує, що мистецька освіта має формувати високу художню свідомість студентів. Науковець підкреслює, що народне мистецтво є підґрунтям професійної підготовки, а його інтеграція у сучасний освітній процес забезпечує не лише збереження традицій, а й їх мистецьку трансформацію [14–17].

Таким чином, аналіз опрацьованих джерел засвідчує, що мистецька освіта постає провідним чинником збереження та мистецької трансформації гуцульського металірства, оскільки саме вона спроможна інтегрувати традиційні ремісничі техніки й семантику мосяжництва у сучасний художній процес.

МЕТА

Ця стаття має на меті виявити та обґрунтувати роль сучасної мистецької освіти у збереженні, осучасненні й мистецькій трансформації гуцульського металірства шляхом аналізу освітніх програм і силабусів, які інтегрують традиційні ремісничі техніки з інноваційними технологіями ювелірного мистецтва.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Гуцульське металірство, яке охоплює різноманітні техніки художньої обробки металу – від литва у глиняні форми до інкрустації та насікання орнаменту, – формувалося протягом століть як важливий елемент матеріальної та духовної культури Карпатського регіону, зокрема Івано-Франківщини. Орнаментальні гуцульські композиції відображають космогонічні уявлення, культ сонця, зв'язок людини з природою, що надає цим традиціям особливого значення у формуванні національної ідентичності [4].

У сучасних умовах гуцульське металірство набуває нового змісту, перетворюючись на освітній ресурс, який може і повинен бути інтегрований у систему мистецької підготовки художників із металу. Для студентів оволодіння автентичними техніками гуцульського металірства означає не лише здобуття професійних навичок, а й входження у культурно-мистецький простір, що формує естетичний світогляд майбутнього митця.

На нашу думку, процес збереження та розвитку гуцульського металірства в контексті мистецької освіти має подвійне значення. З одного боку, воно забезпечує автентичність і неперервність ремісничих знань, які зберігаються у майстернях носіїв традиції. З іншого боку – дає можливість творчої інтерпретації та переосмислення цих знань у нових соціокультурних умовах. Таким чином, ці традиції не постають як застигла форма, а функціонують як творчий ресурс для розвитку сучасного українського ювелірного мистецтва.

Важливим підґрунтям для осмислення цієї ролі стали проведені нами польові дослідження та майстер-класи з гуцульського мосяжництва. Серія експериментальних

майстер-класів, організованих і проведених автором у КНУВС, підтвердила ефективність цієї форми навчання, інтеграції автентичних технік у навчальний процес та формуванні серед студентів зацікавленості традиційними орнаментами [5].

Інтеграція традиційних гуцульських технік у навчальних процесах відзначена нами у ОПП та силабусах навчальних інституцій, зокрема це силабуси ОК ВФКМДВШ: «Інноваційні методи обробки металів», «Дизайн-проектування та формоутворення аксесуарів», «Проектне 3D-моделювання», «Історія орнаменту», «Семантика української орнаментики»; силабуси ОК КДІДМ: «Удосконалення професійної майстерності», «Авторський метал», «Робота в матеріалі», «Проектування»; силабуси ОК КНУВС: «Декоративно-прикладне мистецтво. Ювелірна справа», «Ювелірне мистецтво».

Для ґрунтовного розуміння специфіки навчального процесу було розроблено авторську методику аналізу ОПП і силабусів ОК, а також уніфіковану кластерну модель. Метою аналізу є з'ясування того, яким чином ці освітні інституції інтегрують традиції гуцульського металіства у навчальний процес з ювелірного мистецтва. Джерельну базу становлять чинні навчальні плани та силабуси ОК, офіційно оприлюднені або надані кафедрами/закладами. Критерії включення – наявність освітніх компонентів безпосередньо пов'язаних з ювелірним мистецтвом/художнім металом; відображення традиційних технік (литво, насікання, інкрустація тощо)

та/або етносемантики орнаменту; фіксація форм практичної підготовки (майстерні, практикуми, майстер-класи) та сучасних технологій (3D-моделювання, 3D-друк, адитивні технології). Для оптимізації результатів дослідження нами розроблено авторську загальну кластерну модель, що представлена в табл. 1.

Також із метою досягнення більшої об'єктивності та наочності результатів дослідження розроблено матрицю індикаторів навчальних закладів – ВФКМДВШ, КДІДМ та КНУВС, що дає змогу комплексно оцінити рівень інтеграції традиції та інновацій. Рубрика оцінювання (для кожного індикатора згідно з авторською кластерною моделлю): 0 – відсутній; 1 – мінімально представлений; 2 – представлений системно; 3 – інтегрований ґрунтовно й рефлексивно.

Підсумковий індекс для кожного індикатора (ІТІ, ІІІ, ІНЕ, ІРО, ІРІ) у відсотках обчислюється за формулою: $(I = F/MB \times 100\%)$, де I – індекс індикатора у відсотках; F – фактичний бал за рубрикою (0–3); MB – максимальний бал (3).

На основі цих принципів укладено матрицю індикаторів для всіх аналізованих закладів (табл. 2).

Для інтеграції отриманих результатів розроблено зведену таблицю «кейс-стаді», яка систематизує основні характеристики й індекси трьох проаналізованих освітніх інституцій (табл. 3).

Із метою наочної демонстрації результатів порівняльного аналізу ОПП та силабусів

Таблиця 1.

Авторська кластерна модель

Індекс		Значення індексації
A	Традиція (ITI - Index of Tradition Integration)	A1. Техніки гуцульського металу (литво у глиняні форми, насікання, інкрустація, швайсування); A2. Орнамент і семантика (солярні знаки, хрест, «дерево життя», ін.); A3. Робота з автентичними інструментами/зразками; A4. Співпраця з носіями традиції (майстри-мосяжники, польові майстеркласи).
B	Інновації (III - Index of Innovation Integration)	B1. Цифрові технології (3D-моделювання, 3D-друк, лазерне різання та гравірування); B2. Нові матеріали та гібридні техніки (біметали, комбіноване литво); B3. Інтердисциплінарність (поєднання металу з деревом/текстилем/полімерами); B4. Проектно-дослідницькі студії (експерименти, дослідницькі проекти).
C	Спадщина (INE - Index of Heritage Engagement)	C1. Осмислення нематеріальної культурної спадщини/музейні практики; C2. Партнерства з музеями/спільнотами; C3. Реставраційні роботи; C4. Документація/архівнація мосяжних традицій (польові записи, фото/відео).
D	Педагогіка (IPO - Index of Pedagogical Orientation)	D1. Чіткість та відповідність оцінюванню; D2. Активні методи (проектне, проблемне, навчання через майстеркласи); D3. Форми контролю (навчальне портфоліо, виставка, експертна рецензія); D4. Рефлексія й критичне письмо (есе, аналітичні звіти).
E	Практичність (IPI - Index of Practice Intensity)	E1. Частка практичних годин і аудиторної роботи; E2. Навчально-матеріальна база (майстерні, інструментарій, безпека); E3. Стажування/практики (творчі ювелірні майстерні, підприємства); E4. Публічна апробація (студентські виставки, конкурси, фестивалі).

Таблиця 2.

Матриця індикаторів

№	Індикатор	ВФКМДВШ		КДІДМ		КНУВС	
		Бал (0–3)	Індекс %	Бал (0–3)	Індекс %	Бал (0–3)	Індекс %
	А. Традиція (ІТІ)	2,3	77	3,0	100	2,9	96
	В. Інновації (ІІІ)	2,9	96	2,9	96	2,7	90
	С. Спадщина (ІНЕ)	2,2	73	2,9	96	2,5	83
	Д. Педагогіка (ІРО)	2,5	83	2,6	86	3,0	100
	Е. Практичність (ІРІ)	2,9	96	3,0	100	2,7	90

ВФКМДВШ – Вижницький фаховий коледж мистецтв та дизайну імені Василя Шкрібляка; **КДІДМ** – Косівський державний інститут декоративного мистецтва; **КНУВС** – Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Таблиця 3.

Порівняльна характеристика освітніх інституцій у контексті

«КЕЙС-СТАДІ» ТРЬОХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ			
Індекс	Вижницький фаховий коледж мистецтв та дизайну ім. В. Шкрібляка	Косівський державний інститут декоративного мистецтва	Карпатський національний університет ім. В. Стефаника
А Традиція (ІТІ)	2,3/3 – литво, скань, гравіювання, інкрустація; орнаментика; робота з автентичними мотивами	3,0/3 – литво, насікання орнаменту, гравірування, гарячі емалі, регіональні техніки ХОМ	2,9/3 – інтеграція гуцульських технік у ОК з ювелірного мистецтва
В Інновації (ІІІ)	2,9/3 – інноваційні методи (лазер, 3D-моделювання, 3D-друк)	2,8/3 – інноваційні методи (3D-моделювання, 3D-друк, вакуумне литво)	2,7/3 – інноваційні методи (литво за виплавлюваними моделями; цифровий дизайн)
С Спадщина (ІНЕ)	2,2/3 – ОК «Історія орнаменту», «Семантика української орнаментики»; використання традиційних мотивів	2,9/3 – знання з історії гуцульського металірства; інтерпретація традицій; популяризація мосяжництва	2,5/3 – партнерства з музеями/спільнотами; використання традиційної гуцульської орнаментики
Д Педагогіка (ІРО)	2,5/3 – поєднання теорії та практики; модульні та дипломні роботи	2,6/3 – лекції, практики, самостійна робота; розвиток критичного мислення	3,0/3 – підготовка викладачів; уміння організувати гурткову та студійну роботу
Е Практичність (ІРІ)	2,9/3 – цифрове моделювання; творча спрямованість студентів, виставкова діяльність	3,0/3 – поєднання традицій і цифрових технологій; співпраця з носіями традицій, виставкова діяльність	2,7/3 – педагогічне спрямування; проведення майстер-класів в конкурсах

ОК створено діаграму, що відображає інтеграцію індикаторів у трьох навчальних закладах (рис. 1).

Аналіз ОПП та силабусів ОК Вижницького фахового коледжу, Косівського інституту та Карпатського університету засвідчує, що всі три навчальні заклади поєднують традиційні техніки гуцульського металірства із сучасними технологіями ювелірного мистецтва, однак із різними акцентами: Вижниця вирізняється збалансованим підходом і робить акцент на орнаментально-семантичній підготовці та балансує між традицією й інноваціями; Косів демонструє найвищу практичну спрямованість і пропонує інтегровану модель навчання, де традиція та інновація реалізуються у завершених сучасних ювелірних виробках, тоді як Івано-Франківський Карпатський університет доповнює професійну підготовку педагогічним виміром, готуючи фахівців, здатних не лише творити, а й навчати, що сприяє передачі художніх

традицій у ширший освітньо-мистецький простір.

Значення індексів показує, що всі три інституції мають високі показники у блоках «Інновації» (90–96%) та «Практичність» (83–100%), що свідчить про загальну орієнтацію на інтеграцію мосяжних традицій й інновацій у практичній діяльності. Таким чином, ОПП та силабуси ОК навчальних закладів міст Вижниці, Косова та Івано-Франківська створюють цілісне середовище, де гуцульське металірство функціонує як художня традиція: воно зберігається, осмислюється та трансформується відповідно до викликів сучасності.

У процесі викладання ювелірного мистецтва важливим є баланс між відтворенням автентичних технологій та їх адаптацією до сучасних художніх завдань. Викладачі, які поєднують свою дослідницьку діяльність із практикою, паралельно залучають студентів до експериментальних проєктів, де традиційні техніки поєднуються із сучасними методами:

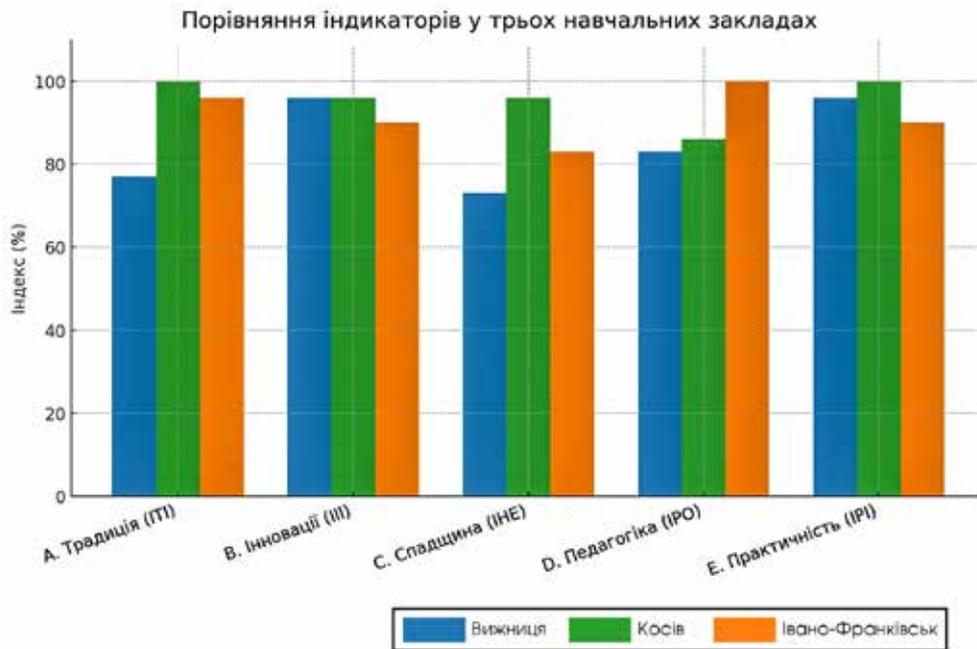

Рис. 1. Візуалізація індиксів освітніх програм у сфері ювелірного мистецтва (діаграма В. Городецького)

литвом за виплавленими моделями, цифровим 3D-моделюванням тощо. Для прикладу, викладач КДІДМ О. Гаркус вивчає гуцульське мосяжництво та впроваджує свої дослідження у викладацькій діяльності, про що свідчать його творчі роботи та вироби його студентів, у яких чітко простежується інтеграція між традицією й новими художніми формами. Старший викладач КНУВС В. Городецький у своїй викладацькій практиці також поєднує наукові дослідження гуцульського металірства з упровадженням їхніх результатів у навчальний процес. Такий підхід цих викладачів дає студентам змогу досягнути не лише технічний, а й культурно-семіотичний вимір гуцульського художнього металу. Досвід О. Гаркуса та В. Городецького є цінним для організації навчального процесу, адже практичні заняття у поєднанні з теоретичним аналізом формують цілісне розуміння традиції як динамічного явища, здатного надихати студентів на нові мистецькі рішення.

Вагомим для формування мистецької освіти як чинника збереження та мистецької трансформації гуцульського металірства є залучення сучасних носіїв мосяжних традицій – майстрів-мосяжників, які сьогодні працюють у автентичному середовищі Гуцульщини. Майстер-класи, зафіксовані нами під час польових досліджень, які були проведені народними майстрами-мосяжниками Віталієм Мартищуком, Іваном Шкондеюком та Назарієм Габораком, засвідчують різні підходи до інтерпретації художньої традиції та водночас ретельного збереження давніх технологій литва

й використання автентичних інструментів. Співпраця викладачів із цими народними майстрами може створити простір інтергенераційного діалогу, у якому відбуватиметься не лише передача технічних знань студентам, а й осмислення символіки, семантики та художніх цінностей гуцульського металірства. Таким чином, мистецька освіта повинна стати дієвим інструментом збереження та трансформації гуцульського металірства, поєднуючи академічні методи навчання ювелірного мистецтва з автентичною традицією, сприяючи формуванню нових художніх форм на основі багатовікової культурної спадщини.

На основі аналізу ОПП та силабусів ОК, представлених вище, встановлено, що в навчальному процесі дедалі активніше застосовуються цифрові інструменти, зокрема 3D-моделювання, комп'ютерна візуалізація, графічні та векторні редактори (Adobe Photoshop, Adobe Illustrator), а також спеціалізовані програми для тривимірного проектування (Rhino, Blender, ZBrush тощо). Вони дають студентам змогу створювати цифрові прототипи ювелірних виробів, базуючись на традиційних орнаментах, а згодом реалізувати їх у матеріалі за допомогою сучасних методів литва за виплавленими моделями або лазерного вирізування. Таким чином, новітні технології виступають не заміною, а інструментом актуалізації гуцульських мосяжних технік у контексті сучасного ювелірного дизайну.

Практичні результати цього підходу відображаються у студентських проєктах

ВФКМДІВШ, КДІДМ та КНУВС, де наочно простежується трансформація традиційних орнаментів Гуцульщини в сучасний ювелірний дизайн. Наприклад, вирізняються студентські роботи КДІДМ, оздоблені гарячими емаллями та виконані засобами 3D-моделювання та 3D-друку (рис. 2).

Водночас студентські роботи КНУВС демонструють творче переосмислення символіки: солярні знаки перетворюються на стилізовані композиції у сучасному мінімалістичному стилі із застосуванням 3D-технологій та холодних емалей (рис. 3).

Традиційні геометричні схеми набувають нових форм у студентських роботах ВФКМДІВШ через їх художню інтерпретацію та використання новітніх матеріалів – фаніти «цирконій», гарячі емалі (рис. 4).

Такі експерименти підтверджують здатність студентів інтегрувати традиційний

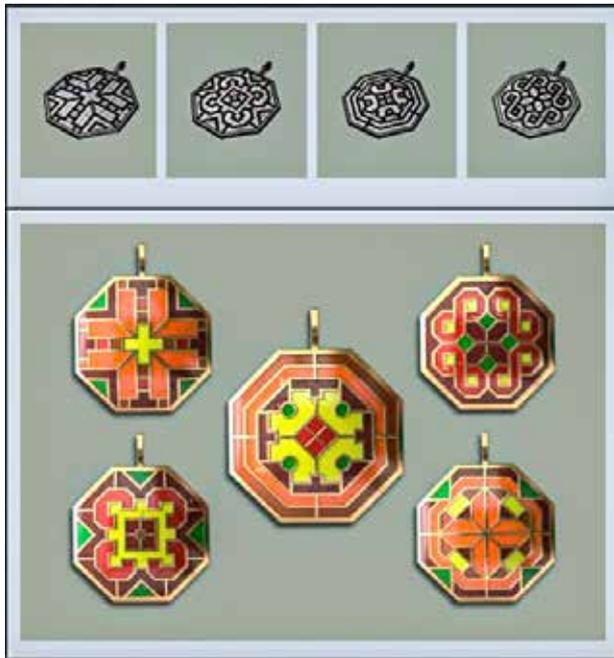

Рис. 2. Ювелірний виріб студента КДІДМ.
URL: <https://surli.cc/xbodpk>

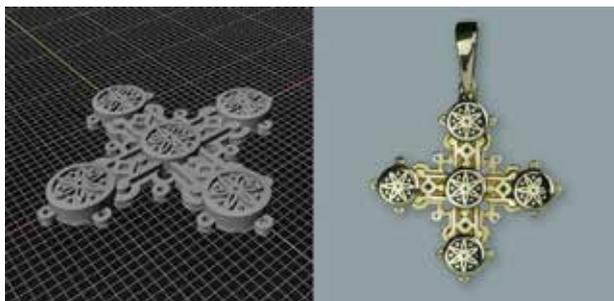

Рис. 3. Ювелірний виріб студента КНУВС
(Світлина В. Городецького)

Рис. 4. Ювелірний виріб студента ВФКМДІВШ,
URL: <https://surli.li/vdrjbu>

гуцульський орнамент та техніки, не втрачаючи їх автентичної основи.

Значний потенціал для популяризації гуцульського металірства має виставкова практика та участь студентів у мистецьких конкурсах і культурних проєктах. Із метою збереження та популяризації гуцульського мосяжництва 29 травня 2025 р. у виставковій залі Навчально-наукового інституту мистецтв КНУВС було організовано виставку «Відблиск гуцульських мосяжних традицій». Вона мала не лише художнє, а й культурно-просвітницьке значення, адже спрямована на включення елемента «Мосяжні традиції Гуцульщини» до Національного переліку нематеріальної культурної спадщини України. Експозиція репрезентувала твори сучасних майстрів, які зберігають традицію, поєднуючи автентичні техніки з авторським баченням і новітніми інтерпретаціями, а також мосяжні вироби народних майстрів, викладачів і студентів навчальних закладів Івано-Франківщини.

Подібні публічні проєкти дають змогу широкій аудиторії ознайомитися з результатами мистецької освіти та усвідомити культурну вагу мосяжництва як складової частини національної спадщини України.

Водночас важливими завданнями є врядування міжнародного досвіду та впровадження методичних підходів, що здатні підсилити ефективність ОПП. Це зумовлює необхідність звернутися до аналізу ініціатив ЮНЕСКО та інших проєктів, спрямованих на інтеграцію нематеріальної спадщини у систему мистецької освіти.

У відповідь на виклики, пов'язані з війною в Україні, ЮНЕСКО ініціювала створення спеціального освітнього ресурсу, покликаного підтримати збереження та популяризацію нематеріальної культурної спадщини

серед українських учнів, учителів, культурних активістів та молоді. Ініціатива є частиною ширшої програми «Зміцнення стійкості культурної спадщини в Україні», що реалізується за підтримки Японії [20; 21]. Головна мета цього проєкту «Викладання та навчання з живою спадщиною в Україні» – дати змогу молодому поколінню краще розуміти, цінувати, зберігати та передавати нематеріальну культурну спадщину своєї країни в умовах війни. Комплект ресурсів складається з: посібника для вчителів; методичних рекомендацій; вправ, ігор і практичних завдань; тем для дискусій, пов’язаних із традиційними знаннями, ремеслами, обрядами, піснями, тощо. Ці ресурси вже передано до шкіл, центрів культури та молодіжних ініціатив у низці регіонів України.

Ми пропонуємо розроблення майстер-класу з мосяжництва, застосувавши вище згаданий підхід ЮНЕСКО, який передбачає упровадження структурованого навчального модуля, котрий можна інтегрувати в силабуси ОК «Удосконалення професійної майстерності» та «Авторський метал» КДІДМ, у силабуси ОК «Декоративно-прикладне мистецтво Ювелірна справа», «Ювелірне мистецтво» КНУВС та ін.

Нами було сформульовано авторську концептуальну модель організації майстер-класів із мосяжництва, адаптовану до принципів ЮНЕСКО. В основі моделі – інтеграція мистецько-освітнього простору, міждисциплінарного та етнокультурного компонентів. У табл. 4 представлено візуалізацію цієї моделі.

Водночас одним із пріоритетів ЮНЕСКО є залучення носіїв нематеріальної спадщини до освітніх процесів. У нашому випадку йдеться про можливість залучення гуцульських майстрів-мосяжників як співвикладачів або консультантів у проведенні таких майстер-класів. Це дає студентам змогу не лише перейняти технічні навички, а й засвоїти культурно-семіотичний вимір мосяжних традицій: світогляд, семантику гуцульських орнаментів, художнє формотворення.

Ми вважаємо, що проведення інтердисциплінарних воркшопів є ще однією дієвою формою за участю студентів із різних навчальних закладів, музейних працівників, митців і науковців. Такі події можуть проходити у Косові, Коломиї, Вижниці, Івано-Франківську або в місцевих музеях, де традиція мосяжництва має автентичне культурне підґрунтя. Це сприяє підвищенню рівня міжінституційної співпраці та формуванню міжрегіональної мистецької спільноти.

Зокрема, вже вище згадана ініціатива ЮНЕСКО зі створення спеціального комплексу освітніх ресурсів для України може надалі слугувати моделлю для розроблення навчально-наочних матеріалів, присвячених традиційним технікам мосяжництва та їх адаптації і трансформації у сучасне ювелірне мистецтво.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на:

- розроблення системи критеріїв ефективності впровадження майстер-класів як освітнього модуля у мистецьку освіту;
- створення цифрового архіву гуцульських орнаментів і технік у форматі відкритої вебплатформи;
- залучення носіїв традицій до регулярної співпраці з мистецькими закладами освіти (сучасні носії традиції мосяжництва: Олег Гаркус, Віталій Мартишук, Іван Шкондеюк і Назарій Габорак та ін.);
- формування локальних мистецьких освітньо-культурних осередків (у Брустурах, Річці, Косові, Коломиї, Вижниці, Івано-Франківську), які б поєднували функції навчання, дослідження та презентації традиційного мистецтва.

Також у дусі ресурсного комплексу ЮНЕСКО доцільно укласти навчально-наочний посібник, присвячений технікам гуцульського мосяжництва. Такий посібник може включати:

- інструктивні матеріали з литва в порівнянні (традиційне литво у глиняні форми, сучасне ювелірне литво за виплавленими моделями);

Таблиця 4.

Авторська адаптація принципів ЮНЕСКО до організації майстер-класів із мосяжництва

Принцип ЮНЕСКО	Авторська адаптація до теми мосяжництва
Освіта як інструмент збереження живої спадщини	Включення майстер-класів із мосяжництва у ОПП закладів мистецької освіти
Посібник як методичний ресурс	Авторський освітній навчально-наочний комплекс про гуцульське мосяжництво
Носії традицій у ролі викладачів	Народні майстри Гуцульщини у партнерстві з викладачами
Інтерактивність і міждисциплінарність	Воркшопи, експерименти, музеї
Моніторинг впливу	Анкетування студентів, якісні опитування, візуалізація результатів

- вправи з насіння орнаменту пуансонами «писаками»;
- таблиці із семантикою гуцульських орнаментів (на прикладі книги з металу Івана Шкондеюка) [5];
- креативні завдання на мистецьку трансформацію гуцульських мосяжних традицій у сучасному ювелірному дизайні;
- цифрові доповнення у вигляді відеоуроку або QR-кодів до демонстрацій майстер-класів.

Водночас за результатами цього дослідження було сформовано авторську концептуальну модель мистецької трансформації гуцульського металірства у контексті сучасної мистецької освіти (рис. 5).

Рис. 5. Авторська модель мистецької трансформації гуцульського металірства

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження засвідчує, що мистецька освіта виступає визначальним чинником у збереженні та мистецькій трансформації гуцульського металірства. Аналіз літературних джерел, силабусів ОК та ОПП ВФКМДВШ, КДІДМ та КНУВС підтвердив інтеграцію традиційних технік гуцульського художнього металу у сучасний освітній процес.

Залучення носіїв ремісничої спадщини до навчання, організація майстер-класів та інтерактивних освітніх модулів формують інтергенераційний діалог, що забезпечує взаємодію знань сучасних технологій ювелірного мистецтва та автентичних традицій гуцульського мосяжництва. Водночас порівняльний аналіз трьох навчальних закладів (міст Вижниці, Косова, Івано-Франківська) показав різні освітні акценти: збалансованість традиції й інновації, практико-орієнтованість та педагогічний вимір. Це дає змогу говорити про формування комплексної моделі мистецької освіти, яка одночасно зберігає автентичність та забезпечує її

актуалізацію у сучасному культурному просторі.

Практичні результати експериментальних майстер-класів, студентських проєктів та публічних виставок підтвердили ефективність інтеграції традиційних технік у навчальний процес. Запропонована авторська концептуальна модель мистецької трансформації гуцульського металірства, адаптована до принципів ЮНЕСКО, відкриває перспективи для подальшого розвитку цієї художньої традиції у мистецькій освіті.

Таким чином, мистецька освіта виконує не лише навчальну, а й культуротворчу функцію, забезпечуючи спадкоємність та адаптивність гуцульського металірства у XXI ст. Саме через освітній простір ця художня традиція набуває нових форм, залишаючись водночас автентичною та здатною до мистецької трансформації.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Гаркус О. До історії розвитку художнього металу на Гуцульщині в другій половині ХХ – на початку ХХІ століття. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*. 2012. Вип. 4. С. 283–285. URL: <https://surl.cc/bytptg> (дата звернення: 25.08.2025).
- [2] Гаркус О. Традиції та новаторство у творчості Мирослава Вінтоняка. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2017. Вип. 33. С. 180–186. URL: <https://surl.li/gotzlj> (дата звернення: 20.08.2025).
- [3] Гнатюк М., Гrepиняк М. Красою гір натхненні: народне мистецтво Гуцульщини і Покуття (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.). *Майстри, школи, музеї*. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2010. 322 с.
- [4] Городецький В. Християнська символіка в гуцульському металірстві. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 73. Т. 1. С. 169–176. URL: <https://surl.li/qlzxor> (дата звернення: 12.09.2025). DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-1-24>.
- [5] Городецький В. Майстер-клас із гуцульського мосяжництва як форма збереження і розвитку художньої традиції. *Народознавчі зошити*. 2025. № 5(185). С. 1242–1249. DOI: <https://doi.org/10.15407/>.
- [6] Кравченко М. Авторські художні прикраси в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століття. Традиції і сучасні тенденції. *Науковий вісник Закарпатського художнього інституту*. 2010. № 1. С. 194–200.
- [7] Луць С. Ювелірне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ ст.: генезис поступу. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. 2019. № 1. Т. 2. С. 93–111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ditpd_2019_2_1_10 (дата звернення: 20.08.2025). DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.2.1.2019.170361>.
- [8] Луць С. Ювелірне мистецтво як чинник культурної ідентичності України: аспекти сучасної історіографії. *Народознавчі зошити*. 2024. № 3(177). С. 631–640. DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2024.03.631>.

[9] Молинь В. Василь Девдюк в історії народного мистецтва Гуцульщини. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2013. Вип. 24. С. 308–323. URL: <https://surli.cc/uupgng> (дата звернення: 22.08.2025).

[10] Пашкевич К.Л., Герасименко О.Д., Ежова О.В., Шмагалю Р.Т., Люклян Н.Р. Українська естетика в дизайні сучасних ювелірних виробів. *Art and Design*. 2023. № 1(21). С. 143–156. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.1.14>.

[11] Роготченко О. Ювелірне мистецтво України ХХ сторіччя: особливості розвитку. *Сучасне мистецтво*. 2013. №. 9. С. 117–127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/S_myst_2013_9_18 (дата звернення: 18.08.2025).

[12] Роготченко О. Творчі засади вітчизняної металопластики 1940–1960-х: нищення національних традицій та перші спроби відродження мосяжництва. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*. 2015. Вип. 7. С. 29–37. URL: <https://surli.cc/ruxjox> (дата звернення: 10.08.2025).

[13] Слободян О. Роль косівської мистецької школи у розвитку декоративно-прикладного мистецтва на Гуцульщині другої половини ХХ ст. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2013. Вип. 24. С. 94–103. URL: <https://surli.li/uladue> (дата звернення: 20.08.2025).

[14] Шмагалю Р. Святослав Гординський і українська мистецька освіта. *Художня культура. Актуальні проблеми*. 2007. №. 4. С. 317–325. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/khud_kult_2007_4_27 (дата звернення: 20.08.2025).

[15] Шмагалю Р. Художня культура ХХІ ст.: між розвитком і геростратією. *Науковий вісник Закарпатського художнього інституту*. 2013. № 4. С. 143–153. URL: <https://surli.lt/rhrcpiq> (дата звернення: 17.08.2025).

[16] Шмагалю Р. Історичні віхи Художньо-промислової школи у Львові у контексті розвитку світової мистецької освіти другої половини ХІХ – ХХ ст. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2017. № 31. С. 9–25. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.573791>

[17] Шмагалю Р. Декоративно-ужиткове мистецтво: філософсько-освітні основи розвитку і сучасні виклики. *Проблеми теорії мистецтва. Художня освіта. Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2020. Вип. 34. С. 4–11. URL: <https://surli.li/lzxpcc> (дата звернення: 17.08.2025).

[18] Юсипчук Ю. Різьблення та металістртво на Гуцульщині у першій половині ХІХ століття. *Народознавчі зошити*. 2018. № 5(143). С. 1168–1175. URL: <https://surli.li/ppqeko> (дата звернення: 15.08.2025).

[19] Юсипчук Ю. Полум'яний гефест Гуцульщини Роман Стринадюк. *Народознавчі зошити*. 2024. № 2(176). С. 407–414. URL: <https://surli.lu/tgnmqj> (дата звернення: 17.08.2025). DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2024.02.40719>.

[20] UNESCO. Launches educational resource kit for Ukraine. 2024. URL: <https://surli.li/upuppz> (дата звернення: 02.08.2025).

[21] UNESCO. Action Plan for Culture in Ukraine: Factsheets. Paris: UNESCO, 2024. URL: <https://surli.lu/tvruto> (дата звернення: 25.08.2025).

REFERENCES

[1] Harkus, O. (2012). Do istorii rozvytku khudozhnoho metalu na Hutsulshchyni v druhii polovyni XX – na pochatku XXI stolittia [On the history of artistic metal development in Hutsulshchyna in the second half of the 20th – early 21st century]. *Aktualni problemy mystetskoï praktyky i mystetstvoznavchoï nauky – Actual Problems of Artistic Practice and Art Science*, 4, 283–285. Retrieved from <https://surli.cc/bytptg> [in Ukrainian].

[2] Harkus, O. (2017). Tradytsii ta novatorstvo u tvorchosti Myroslava Vintoniaka [Traditions and innovation in the art of Myroslav Vintoniak]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv – Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*, 33, 180–186. Retrieved from <https://surli.li/gotzlj> [in Ukrainian].

[3] Hnatiuk, M., & Hrepyniak, M. (2010). *Krasoiu hir natkhnenni: Narodne mystetstvo Hutsulshchyni i Pokuttia (kinets XIX – pochatok XXI st.) [Inspired by the beauty of mountains: Folk art of Hutsulshchyna and Pokuttia (late 19th – early 21st century)]*. Ivano-Frankivsk: Vydavnytstvo Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka [in Ukrainian].

[4] Horodetskyi, V. (2024). Khrystyianska symbolika v hutsulskom metalirstvii [Christian symbolism in Hutsul metal art]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current Issues of the Humanities*, 73(1), 169–176. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-1-24> [in Ukrainian].

[5] Horodetskyi, V. (2025). Maisterklas z hutsulskoho mosiazhnytstva yak forma zberezhenia i rozvytku khudozhnoi tradytsii [Masterclass in Hutsul brass art as a form of preserving and developing artistic tradition]. *Narodoznavchi zoshyty – Ethnographic Notebooks*, 5(185), 1242–1249. <https://doi.org/10.15407/> [in Ukrainian].

[6] Kravchenko, M. (2010). Avtorski khudozhni prykrasy v Ukraini kintsia XX – pochatku XXI stolittia. Tradytsii i suchasni tendentsii [Author's artistic jewelry in Ukraine at the turn of the 20th – 21st centuries. Traditions and modern trends]. *Naukovyi visnyk Zakarpatskoho khudozhnoho instytutu – Scientific Bulletin of the Transcarpathian Art Institute*, 1, 194–200. [in Ukrainian].

[7] Luts, S. (2019). Yuvelirne mystetstvo Ukrainy na zlami XX–XXI st.: henezys postupu [Jewelry art of Ukraine at the turn of the 20th–21st centuries: Genesis of progress]. *Demiurh: idei, tekhnologii, perspektyvy dizainu – Demiurge: Ideas, Technologies, Design Perspectives*, 2(1), 93–111. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.2.1.2019.170361> [in Ukrainian].

[8] Luts, S. (2024). Yuvelirne mystetstvo yak chynnyk kulturnoi identychnosti Ukrainy: aspekty suchasnoi istoriohrafii [Jewelry art as a factor of Ukraine's cultural identity: Aspects of modern historiography]. *Narodoznavchi zoshyty – Ethnographic Notebooks*, 3(177), 631–640. <https://doi.org/10.15407/nz2024.03.631> [in Ukrainian].

[9] Mlyn, V. (2013). Vasyl Devdiuk v istorii narodnoho mystetstva Hutsulshchyni [Vasyl Devdiuk in

the history of Hutsul folk art]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv – Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*, 24, 308–323. Retrieved from <https://surli.cc/uupgng> [in Ukrainian].

[10] Pashkevych, K.L., Herasymenko, O.D., Yezhova, O.V., Shmahalo, R.T., & Liuklian, N.R. (2023). Ukrainiska estetyka v dizaini suchasnykh yuvelirnykh vyrobiv [Ukrainian aesthetics in the design of contemporary jewelry]. *Art and Design*, 1(21), 143–156. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.1.14> [in Ukrainian].

[11] Rohotchenko, O. (2013). Yuvelirne mystetstvo Ukrainy XX storichchia: Osoblyvosti rozvytku [Ukrainian jewelry art of the 20th century: Development features]. *Suchasne mystetstvo – Contemporary Art*, 9, 117–127. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/S_myst_2013_9_18 [in Ukrainian].

[12] Rohotchenko, O. (2015). Tvorchy zasady vitchyzniano metaloplastyky 1940–1960-kh: Nyshchennia natsionalnykh tradytsii ta pershi sproby vidrozhennia mosiazhnystva [Creative foundations of domestic metal plastics of the 1940–1960s: Destruction of national traditions and first attempts at revival]. *Aktualni problemy mystetskoï praktyky i mystetstvoznavchoï nauky – Actual Problems of Artistic Practice and Art Science*, 7, 29–37. Retrieved from <https://surli.cc/ruxjox> [in Ukrainian].

[13] Slobodian, O. (2013). Rol kosivskoi mystetskoï shkoly u rozvytku dekoratyvno-prykladnoho mystetstva na Hutsulshchyni druhoi polovyny XX st. [The role of the Kosiv art school in the development of decorative-applied art in Hutsulshchyna in the second half of the 20th century]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv – Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*, 24, 94–103. Retrieved from <https://surli.li/uladue> [in Ukrainian].

[14] Shmahalo, R. (2007). Sviatoslav Hordynskiy i ukrainska mystetska osvita [Sviatoslav Hordynskiy and Ukrainian art education]. *Khudozhnia kultura. Aktualni problemy – Art Culture. Current Issues*, 4, 317–325. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/khud_kult_2007_4_27 [in Ukrainian].

[15] Shmahalo, R. (2013). Khudozhnia kultura XXI st.: mizh rozvytkom i herostratiieiu [Art culture of the 21st century: Between development and herostration]. *Naukovyi visnyk Zakarpatskoho khudozhnoho instytutu – Scientific Bulletin of the Transcarpathian Art Institute*, 4, 143–153. Retrieved from <https://surli.lt/rhpciq> [in Ukrainian].

[16] Shmahalo, R. (2017). Istorychni vikhy Khudozhno-promyslovoi shkoly u Lvovi u konteksti rozvytku svitovoi mystetskoï osvity druhoi polovyny XIX–XX st. [Historical milestones of the Art and Industrial School in Lviv in the context of global art education of the late 19th–20th centuries]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv – Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*, 31, 9–25. <https://doi.org/10.5281/zenodo.573791> [in Ukrainian].

[17] Shmahalo, R. (2020). Dekoratyvno-uzhytkove mystetstvo: filosofsko-osvitni osnovy rozvytku i suchasni vyklyky [Decorative and applied arts: Philosophical and educational foundations of development and modern challenges]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv – Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*, 34, 4–11. Retrieved from <https://surli.li/lzxprc> [in Ukrainian].

[18] Yusypchuk, Yu. (2018). Rizblennia ta metalirstvo na Hutsulshchyni u pershii polovyni XIX stolittia [Woodcarving and metal art in Hutsulshchyna in the first half of the 19th century]. *Narodoznavchi zoshyty – Ethnographic Notebooks*, 5(143), 1168–1175. Retrieved from <https://surli.li/ppqeko> [in Ukrainian].

[19] Yusypchuk, Yu. (2024). Polumiani hefest Hutsulshchyni Roman Strynadiuk [The fiery Hephaestus of Hutsulshchyna Roman Strynadiuk]. *Narodoznavchi zoshyty – Ethnographic Notebooks*, 2(176), 407–414. <https://doi.org/10.15407/nz2024.02.407> [in Ukrainian].

[20] UNESCO (2024). Launches educational resource kit for Ukraine. UNESCO. Retrieved from <https://surli.li/upypyz> [in English].

[21] UNESCO (2024). Action Plan for Culture in Ukraine: Factsheets. Paris: UNESCO. Retrieved from <https://surli.lu/tvruto> [in English].

ABSTRACT

Horodetskyi V. Art education as a factor in the preservation and development of hutsul metal art

The article addresses the issue of preserving and developing Hutsul metal art within the context of contemporary art education. The study focuses on the analysis of professional educational programs (PEP) and syllabi of educational components (EC) offered by colleges, institutes, and universities that train specialists in the field of jewelry art. The research object comprises educational institutions that integrate traditional craft techniques with modern jewelry technologies, incorporating Hutsul metal art into the contemporary learning process. Special attention is paid to how educational programs combine tradition and innovation, shaping students' professional competencies, national identity, and capacity for creative interpretation.

The study outlines the specificity of forming educational components that merge authentic casting, chasing, and ornamentation techniques with digital tools, 3D modeling, 3D printing technologies, and innovative materials. The analysis was conducted using the author's methodology based on a unified cluster model that enables the assessment of educational syllabi according to the criteria of traditionality,

innovation, continuity, pedagogical orientation, and practical significance. Particular emphasis is placed on the collaboration between educational institutions and bearers of traditional crafts through masterclasses and exhibition activities, which reveal the role of art education as a mediator between authentic heritage and contemporary artistic practice.

The results of the analysis of three educational institutions – the Vyzhnytsia College of Arts and Design named after Vasyl Shkriblyak, the Kosiv State Institute of Applied and Decorative Arts, and Vasyl Stefanyk Carpathian National University – demonstrate various models of integrating Hutsul metalwork traditions and contemporary innovations in jewelry art. The summarized data are presented in the form of indicator matrices and a case-study comparative table.

The purpose of the study is to identify and substantiate the role of art education in preserving and developing the Hutsul brassworking tradition.

Methodology. The methodological basis of the research combines historical-artistic, culturological, and pedagogical approaches, which provide a comprehensive framework for analyzing the processes of preservation and transformation of Hutsul metal art traditions within the educational context.

Results. The analysis of educational programs and syllabi reveals that art education serves as a key factor in the preservation and transformation of Hutsul metal art, ensuring the continuity of traditional crafts and their integration with modern technologies.

Scientific novelty. The scientific novelty of the research lies in the comprehensive substantiation of the role of art education as a factor in the preservation and artistic transformation of Hutsul metal art, as well as in the development of the author's cluster model for analyzing educational programs and syllabi, which allows for determining the level of integration between traditional craft techniques and modern technologies in the training of jewelry art specialists.

Practical relevance. The practical significance of the study lies in the application of its results to improve educational programs and syllabi in jewelry art and in the use of the author's cluster model as an effective tool for analyzing the integration of traditional techniques and innovative technologies in the professional training of jewelers.

Keywords: art education, Hutsul metal art, brassworking, cultural heritage, metal art, artistic tradition, artistic transformation, innovative technologies, 3D modeling, 3D printing, masterclasses, jewelry art.

AUTHOR'S NOTE:

Horodetskyi Vitalii, Postgraduate Student at the Department of Design and Art Theory, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine, e-mail: vitalii.horodetskyi@cnu.edu.ua, orcid: 0000-0003-3283-3966.

Стаття подана до редакції: 28.10.2025
Стаття прийнята до опублікування: 12.11.2025.
Стаття опублікована: 20.11.2025.